Henri Poincaré (29 kwietnia 1854 w Cité Ducale - 17 lipca 1912 w Paryżu)

*Pewnemu fizykowi z Cité Ducale**
latami spać nie dawał problem trzech ciał,
kiedyś "ten" planeta,
jak "ten" pan poeta,
on, on i on, trzech boskich ciał nocny szał.

*(ebs *dükal)*

Henri Poincaré - francuski matematyk, fizyk, astronom i filozof nauki.

https://www.youtube.com/watch?v=9sfkw8IWkl0

Urodził się jako Jules Henri Poincaré 29 kwietnia 1854 w Cité Ducale niedaleko Nancy. Został profesorem Uniwersytetu w Paryżu w 1881 roku. Od 1886 profesor fizyki matematycznej na Sorbonie. Od 1887 członek francuskiej Akademii Nauk i 22 innych akademii nauk oraz doktor honorowy 8 uniwersytetów. Z zawodu był inżynierem górnictwa.

Był prekursorem teorii względności i miał nawet do Einsteina żal o zawłaszczenie swego intelektualnego dorobku. W świecie nauki przyjęta jest zasada powoływania się na badania poprzednika, czego Einstein nie robił. Swoje badania Poincaré zaczął od studiowania praw Izaaka Newtona, stwierdzając, że są one wyjątkiem od innych przyjętych zasad. Obliczenia, którymi się zajmował, nigdy nie zostały ukończone, a teorię względności upowszechnił Albert Einstein.

Zajmował się niemal wszystkimi ówcześnie znanymi dziedzinami matematyki, w wielu osiągając znaczące wyniki, m.in. w równaniach różniczkowych. Jest również współtwórcą współczesnej topologii kombinatorycznej. Jako pierwszy opublikował pracę z topologii kombinatorycznej.

Autor wielu prac z fizyki matematycznej, termodynamiki, elektromagnetyzmu, teorii potencjału, analizy matematycznej, zajmował się również mechaniką nieba.

Prace jego z fizyki dotyczyły między innymi zagadnienia równowagi obracającego się ciała płynnego (1885), a także zagadnienia trzech ciał (1889) [1]. Prace z dziedziny astronomii: *Methodes nouvelles de la mecanique celeste* (1892–1899), *Lecons de la mecanique celeste* (1905–1910), *Lecons sur les hypotheses cosmogoniques* (1911).

Wydał szereg dzieł, m.in.: „Les méthodes nouvelles de mécanique céleste” (1892–1899, 3 t.), „La Science et l’Hypothèse” (1902), „La Valeur de la Science” (1905), „Science et Méthode” (1908). W przekładzie polskim wyszły: „Nauka i Hipoteza” (1908), „Wartość nauki” (1908), „Nauka i Metoda” (1911).

Poglądy Poincarégo z zakresu filozofii nauki cechuje konwencjonalizm (którego był twórcą) wyrażający się przede wszystkim w ujęciu języka nauki jako zespołu umownych znaków, których zadaniem jest interpretacja danych doświadczenia (empiryzm).

Znany jako autor hipotezy Poincarégo, problemu sformułowanego w roku 1904. Rozwiązanie problemu ukończono w roku 2002, do 2006 trwało porządkowanie związanych z nim prac. Głównym autorem dowodu jest matematyk rosyjski, Grigorij Perelman. Sformułował też tzw. lemat Poincarégo.

Zmarł 17 lipca 1912 w Paryżu.

(wg Wiki)

https://www.youtube.com/watch?v=XXsqfwcKReo

"*Matematyka nie posiada symboli na mętne myśli.*"

"*Naukę buduje się z faktów tak jak dom buduje się z cegieł, ale samo nagromadzenie faktów nie jest jeszcze nauką, podobnie jak kupa cegieł nie jest domem.*"

Inna wersja: "*Wiedzę buduje się z faktów, jak dom z kamienia; ale zbiór faktów nie jest wiedzą, jak stos kamieni nie jest domem.*"

"*Wiemy również, jak okrutna bywa często prawda, i zastanawiamy się, czy życie w urojeniu nie jest bardziej pocieszające.*"

"*Rzeczywistość całkowicie niezależna od ducha, który ją pojmuje, widzi lub czuje, jest niemożliwa. Tak zewnętrzny świat, nawet gdyby istniał, byłby dla nas na zawsze niedostępny.*"

"*Uczony nie bada natury dlatego, że jest to pożyteczne. On bada ją, ponieważ sprawia mu to przyjemność; ta z kolei znajduje swe źródło w pięknie natury. Gdyby nie była ona piękna, nie byłaby warta poznania, zaś życie nie byłoby warte trudu (...) Mam na myśli to głębokie, ukryte piękno, które wynika z harmonijnego uporządkowania jej poszczególnych części i które uchwycić może czysta inteligencja.*"

"*Le savant n'étudie pas la nature parce que cela est utile; il l'étudie parce qu'il y prend plaisir et il y prend plaisir parce qu'elle est belle. Si la nature n'était pas belle, elle ne vaudrait pas la peine d'être connue, la vie ne vaudrait pas la peine d'être vécue (...) Je veux parler de cette beauté plus intime qui vient de l'ordre harmonieux des parties, et qu'une intelligence pure peut saisir.*"

Przy okazji dołączam swój wiersz pt. "kłótnia" napisany w duchu "teorii chaosu":

prequel

naprzeciwko siebie w restauracji
w domu mogłoby być gorzej
a już z pewnością mniej smacznie

kłótnia

falbanka mojego rękawa
utonęła w smaku al pesto
jedwab natychmiast wessał
zielony zapach bazylii

w odpowiedzi trąciłeś świeczkę
wosk ożył zanim zastygł
w niepewną wróżbę na przyszłość

dokładnie w tej samej chwili
w chaos wdarło się prawo

materia wpadła na materię
fala zderzyła się z falą

i cały kosmos zadrżał
i odtąd układa się nadal
jak jeszcze nigdy nie było

*

**Zurich, 8 marca 2001*, prequel dopisany 4 stycznia 2015 w Krakowie*